

AKADEMİK
ÇİNGİZ OVEYS OĞLU QACAR - 90

Molekulyar və təbii fizika sahəsində görkəmli nailiyyətləri olan akademik Çingiz Oveys oğlu Qacar 6 iyun 1929-cu ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. 1953-cü ildə indiki Sankt-Peterburq Texniki Universitetini fizika sahəsində mühəndistədqiqatçı ixtisası üzrə bitirdikdən sonra Bakıya qayıdaraq Fizika İnstitutunda (1973-2002-ci illərdə keçmiş Fotelektronika İnstitutunda) indiyədək fəaliyyət göstərir.

Akademik Ç.Qacar biratomlu spirt molekullarının və onların törəmələrinin fırlanma, rəqs fırlanma spektrləri, konformasiya, struktur təhlili sahəsində aldığı fundamental nəticələri ilə dünyada tanınmışdır. Bu nəticələr lazer fizikası, qazların təhlili, atmosferin lokal və məsafədən zondlanması, qaz molekullarının ulduzlararası fəzada axtarılıb müəyyən olunmasında geniş tətbiq edilir.

Onun elmi rəhbərliyi və birbaşa iştirakı ilə dünyada analoqu olmayan spektrometr və qurğular yaradılaraq xüsusi təyinatlı müəssisələrdə tətbiqini tapmış, nəzəri olaraq molekulyar dəstədə yüksək ayırdetmə qabiliyyətinə malik

spektroskopiyanın yeni üsulu, mikrodalğalı sülalənin uducularının yaradılması problemi üzrə fundamental tədqiqatlar aparılaraq onların reallaşdırılması imkanları araşdırılmış, doplerdaxili yüksək spektroskopiyasında, həmçinin yüksək dəqiqliyə malik yeni optik tezlik standartlarının əsası kimi təbii oluna bilən müstəvi paralel atom (molekul) dəstələrinin kompakt analoqu olan çoxtəbəqəli qaz qutusu təklif olunmuş, ilk dəfə olaraq propil və etil spirti molekullarının mikrodalğalı spektrində qadağan olunmuş keçidlər aşkar edilib identifikasiyalaşdırılmış, kolloidmaye kristal sistemləri əsasında idarə olunan selektiv filtrasiya və modulyasiya üsulu işlənib hazırlanmışdır.

Onun xalqımızın tarixi və mədəniyyətinə, elmin təbliğinə həsr olunmuş “Azərbaycan. Gədim və orta əsirlərdə görkəmli şəxsiyyətlər”, “Köhnə Şuşa”, “Köhnə Bakı”, “Qacarlar”, “Fizika həyatımızda”, “Mizandarlıq” kitabları azərbaycan, rus, ingilis, fars dillərində nəşr olunmuş və mədəniyyətimizin təbliği üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan, rus, ingilis dillərində Çingiz müəllimin icraçı redaktorluğu ilə nəşr olunan “Azərbaycan İrs” jurnalının hər sayı xalqımızın dünənini və bu gününü əks etdirən layiqli mənbədir.

Akademik Ç.Qacar 2009-2012-ci illərdə Fizika İnstitutunun direktoru vəzifəsində işləmişdi. O, Rusiya EA-nın və Azərbaycan MEA-nın Problem Elmi Şuralarının, bir neçə elmi jurnalın redaksiya heyətinin üzvüdür.

Elmi və elmi-təşkilatçılıq nailiyyətlərinə görə Ç.O.Qacar Şərəf nişanı, “Şöhrət” ordeni ilə təltif olunmuş, Əməkdar elm xadimi adına, Azərbaycan Dövlət mükafatına, Azərbaycan MEA-nın Nəsrəddin Tusi adına və cihazqayırma sahəsində S.İ.Vavilov adına mükafatlara layiq görülüb.

O, AMEA Fizika institutunda laboratoriya rəhbəri vəzifəsində fəaliyyətini davam etdirir.